

Voorzitter!

Inleiding

Wie bedenkt toch jaarlijks de titel die aan de begroting wordt meegegeven? Dit jaar prijkt de stoere titel **“Koers houden maakt sterk”** op de kaft van de begroting! De door het college aan de begroting gegeven titel suggereert, dat we, zonder zelfkritiek of rekenschap te geven aan hetgeen in de wereld om ons heen allemaal gebeurt, klakkeloos voort moeten gaan op de ingeslagen weg. Het is bijna een suggestie aan deze gemeenteraad om ons, hoe dan ook, aan de uitgezette lijn te houden en vooral niet te veel kritische vragen te stellen.

Stokpaardjes

Laat ik een paar van mijn traditionele stokpaardjes snel even doorlopen, want de spreektijdbeperving van vanavond maakt dat er geen ruimte is voor een gedegen reactie op alle aspecten van deze begroting die wel zo'n reactie verdienen.

SMART

De afgelopen jaren heeft de ADA-fractie telkens aangedrongen op een begroting waarin heldere, begrijpelijke en vooral meetbare beleidsdoelen staan. Maak de begroting S.M.A.R.T was mijn advies.

En, eerlijk is eerlijk! Voor het eerst zie ik, voorzichtig, doelstellingen meer expliciet gemaakt worden. In het kader van de “SDG's” verschijnen doelstellingen, die helaas veelal nog wat vaag en niet goed meetbaar zijn en b.v. gaan over het opstarten van onderzoeken of nieuwe overlegstructuren, maar het begin is er. Bravo!

Het kan natuurlijk beter. Zoals u weet ben ik voor openheid tegenover onze inwoners en deze gemeenteraad, als hun vertegenwoordiger.

Om te beginnen door eerlijk toe te geven als iets niet lukt. Als voorbeeld noem ik de uuthuskes en de maatschappelijke banen. Om met het laatste te beginnen herinner ik u aan de breed uitgemeten jubelende krantenartikelen, waarin onze collegeleden aankondigden dat in Oude IJsselstreek niemand meer een uitkering zou krijgen, maar iedereen vanuit een uitkeringssituatie een baan zou krijgen, in maatschappelijke banen of desnoods door een arbeidsovereenkomst met de gemeente aan te gaan. Een mooi, maar van meet af aan onhaalbaar streven.

In een beknopt memo aan de gemeenteraad kwam vorige maand het bericht, dat dit plan faliekant is mislukt. Slechts een handjevol maatschappelijke banen zijn ingevuld. Vele honderden anderen die, door de mooie en ambitieuze plannen dachten ook uitzicht te hebben op een vertrek uit de uitkeringssituatie, hebben het nakijken.

Nu geen gierende persberichten met foto's van vrolijk lachende wethouders. Dit plan gaat stilletjes af door de zijdeur....

Over de uuthuskes kan ik kort zijn. Het plan om snel betaalbare woningen voor lokale starters te bouwen is mislukt. Het duurt jarenlang en de prijsstelling blijkt slechts haalbaar als de gemeenschap

de knip trekt. Als je dat krampachtig als een “uitgesteld succes” presenteert, lijkt het alsof je de woningzoekenden onvoldoende serieus neemt.

Laten we een afspraak maken: Wees open als iets niet lukt, een plan onhaalbaar blijkt te zijn of veel duurder wordt. Als het college aan eerlijke voorlichting gaat doen en ook missers toegeeft, wordt dat niet in alle gevallen direct aangemerkt als politieke doodzonde en zal ik niet langer spreken van een propagandaafdeling. Zo maken we samen een goede stap voorwaarts naar nieuw en goed bestuur.

Schuldpositie, dekkende begroting?

Verder kijk ik altijd als eerste naar de toekomst van de gemeentelijke schuldpositie, de stand van de algemene reserve en of de begroting meerjarig dekkend is. Zoals de afgelopen jaren telkens het geval was, was wat ik zie, zorgwekkend. Het is dus maar de vraag of “**koers houden**” wel het verstandigst is. Als ik zie dat in andere Achterhoekse gemeenten pijnlijke bezuinigingen worden doorgevoerd, b.v. in Winterswijk, door NB een PvdA-wethouder van financiën, de nek wordt uitgestoken, vraag ik mij af of wij ook een scenario hebben voor het geval de rente verder stijgt en bezuinigingen op de rijksuitgaven maken dat de geldstroom naar de gemeenten niet groter wordt dan nu voorzien.

In een periode van sterk stijgende rente wordt voorspeld dat de gemeentelijke leningen stijgen tot zo’n 170 miljoen euro. In 2024 is die stijging bijna 29 miljoen!

Dit college heeft, ondanks dat dit jaar, ander dan voorheen, wel wordt toegegeven dat er geen sprake is van een meerjarig sluitende begroting, duidelijk een andere koers gekozen en wil daaraan vast houden. Mijn vraag is hoelang dat zo blijft en welke indicatoren kunnen maken dat er wel voor wordt gekozen om te bezuinigen.

Mijn laatste stokpaardje zijn de gemeentelijke woonlasten. Het jubelen met de uitgaven heeft ook een keerzijde. De gemeentelijke woonlasten stijgen met 10%. Voor de periode dat ik in deze gemeenteraad zit is dat een recordstijging. Als je een eigen huis hebt moet je rekenen op honderden euro’s extra. Vanwege de spreektijd zal ik hier niet dieper op ingaan, omdat ik verwacht dat anderen daar meer aandacht aan kunnen besteden.

Zorgen over de stand van de gemeentelijke democratie

In de landelijke politiek is er een sterke tendens naar verbetering van het openbaar bestuur en de daarmee samenhangende “checks and balances”. Ik volg dat met veel interesse en ben blij dat wij in onze gemeente nu een onafhankelijke rekenkamer hebben. Laten we die alle ruimte geven om een kritische blik op ons functioneren te ontwikkelen.

De staat van de gemeentelijke democratie is niet optimaal. Het is van belang dat alle betrokkenen bij het gemeentebestuur binnen hun **eigen rol** opereren en wordt gewerkt aan een cultuur van **samenwerkingsdualisme**, en dat komt niet altijd voldoende uit de verf.